

**แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2**
**Guidelines for School-Based Management Development In The Khlong
Nam Lai Group Under The Kamphaengphet Primary Educational Service
Area Office 2**

วิชิต อ่อนจันทร์^{1*} และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล²

(Vichit Onjan^{1*} and Phumpipat Rakpornmongkol²)

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อีเมลผู้แต่งหลัก : onjan1715@gmail.com เบอร์โทร : 08 1785 9446

วันที่รับบทความ 9 สิงหาคม 2563

Received: Aug. 9, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 23 กุมภาพันธ์ 2564

Revised: Feb. 23, 2021

วันที่ตอบรับบทความ 25 กุมภาพันธ์ 2564

Accepted: Feb. 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในกลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 128 คน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำนวน 17 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ 1) ด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้ประชาชน ร้อยละ 96.87 2) ด้านหลักการบริหารตนเอง ร้อยละ 96.87 3) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ร้อยละ 95.31 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ร้อยละ 95.31 และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ร้อยละ 95.31

2. ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ค่าเฉลี่ย 2.98 2) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ค่าเฉลี่ย 2.78 3) ด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้ประชาชน ค่าเฉลี่ย 2.73 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง ค่าเฉลี่ย 2.71 และ 5) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 2.68

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ควรประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 3) ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ผู้บริหารต้องมีหลักธรรมาภิบาล มีภาวะความเป็นผู้นำ บริหารแบบมีอาชีพ 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง สถานศึกษาควรมีมาตรฐานการพิจารณาความดีความชอบตามกฎหมาย ก.ค.ศ. 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาควรสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 3 มาตรฐาน ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: แนวทาง; การพัฒนา; การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions, and the problems for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2, 2) to find the development guidelines for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2. The population consisted of 128 persons of school administrator and teachers in Khlong Nam Lai Cluster and 17 experts in educational administration in schools. The research instruments were a questionnaire and an interview. The data were analyzed using percentage, means (μ) standard deviation (σ) and content analysis

The research findings were as follows:

1. School-based school management (SBM) in the Nam Lai Canal group. Under the Office of the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2, in general, it was at a high level. In order as follows 1) the principle of returning power to provide education to the people 96.87% , 2) the self-administration principle 96.87, 3) the principle of decentralization 95.31%, 4) the principle of participation 95.31% and 5) the principles of checks and balances 95.31 percent

2. Problems for the development of school-based administration (SBM) in the Klong Nam Lai group. Under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2, overall, it was at the moderate level as follows: 1) the principle of decentralization, the average value of 2.98 2) the principle of checks and balances, average 2.78 3) the principle of returning the power of education to the people, the average 2.73 4) Self-management principles mean 2.71 and 5) participatory principles mean 2.68

3. Guidelines for the development of school-based administration (SBM) in the Klong Nam Lai group Under the Office of the Primary Educational Service Area Kamphaeng Phet District 2, the results of this research 1) the principles of decentralization. Procurement information should be disclosed. 2) Principles of participation. Should meet

to clarify the operations of the school. Operational planning Based on the principle of participation 3) Principles for returning the power to provide education to the people Management must have good governance principles. Have leadership Professional management 4) self-management principles Educational institutions should have a standard for assessing merit according to the rule of GTEPC 5) principles of checks and balances. Educational institutions should reflect the results of the quality improvement of the school in 3 standards: the quality of the learners. The administrative and management processes of the school administrators and the learner-centered teaching and learning process.

Keywords: Guidelines; Development; School-Based Management (SBM)

บทนำ

แผนการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ และหน่วยงานทุกระดับ เพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่หน่วยงานด้านการศึกษา ด้วยการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาระบบงบประมาณและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการสร้าง ความเข้มแข็ง และการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มีสถานศึกษา ในความรับผิดชอบ 182 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย ป.1 - ป.6 และ ม.1 - ม.3 การบริหารจัดการศึกษาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา และใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยได้พัฒนาผู้บริหาร/รองผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ ให้มีความรู้และได้รับการรับรองจากการ นิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งยังได้พัฒนาทักษะการบริหารงานให้กับผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถพัฒนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2, 2562)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสงสัยว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลไกสำคัญ ที่ผู้บริหารจะต้องมุ่งมั่น เพียรพยายามส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกส่วนเข้าสู่ยุคใหม่ในการปฏิรูปการศึกษา

เพื่อนำครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้ก้าวไปข้างหน้า พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของกลุ่มคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้วยหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) 5 ประการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and balance) (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, หน้า 5) เพื่อเป็นสารสนเทศ การเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

กรอบแนวคิด

ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้วยหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement)
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)
4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing)
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and balance) (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, หน้า 5)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบได้มากกว่า 1 โดยเลือกคำตอบจากคำตอบที่กำหนดให้หลายคำตอบ (Multiple Response)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีค่าคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานมาก
- 3 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์ตามขั้นตอน โดยใช้การประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละและความถี่
2. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละและความถี่
3. ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 120-127) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดลำดับสภาพที่มีการดำเนินการน้อยและปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูง มากำหนดเป็นข้อคำถามเพื่อเก็บข้อมูลด้านแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) สำหรับโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล ต่อไป

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล

ด้านที่	สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	122	95.31
2	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	122	95.31
3	ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	124	96.87
4	ด้านหลักการบริหารตนเอง	124	96.87
5	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	122	95.31

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของประชากรทั้งหมด 128 คน โดยรวมสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 95.31 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 95.31 3) ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 96.87 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 96.87 และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 95.31

2. ปัญหาการศึกษาปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล

ด้านที่	ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	μ	σ	ระดับ
1	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	2.98	.45	ปานกลาง
2	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.68	.63	ปานกลาง
3	ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	2.73	.86	ปานกลาง
4	ด้านหลักการบริหารตนเอง	2.71	.65	ปานกลาง
5	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.78	.65	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.78	.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล เฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu=2.78$, $\sigma=.52$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\mu=2.98$, $\sigma=.45$) อันดับ 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

($\mu=2.78$, $\sigma=.65$) อันดับ 3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu=2.73$, $\sigma=.86$) อันดับ 4 ด้านหลักการบริหารตนเอง ($\mu=2.71$, $\sigma=.65$) และอันดับ 5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\mu=2.68$, $\sigma=.63$)

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) สำหรับโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล มีดังนี้
1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรประชุมวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน 3) ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ผู้บริหารควรมีหลักธรรมาภิบาล 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง ควรมีมาตรฐานการพิจารณาความดีความชอบของครู และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ควรรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน

อภิปรายผล

จากผลวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนที่มีผลการปฏิบัติการที่อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2561, หน้า 535) ว่าความสัมพันธ์โดยตรงถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพของฟาโยล์ 14 ข้อ คือ 1) หลักของการแบ่งงานกันทำ 2) หลักที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) หลักของความมีระเบียบวินัย 4) หลักของการมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว 5) หลักของการมีเป้าหมายเดียวกัน 6) หลักของผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กร 7) หลักของการกำหนดค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทน 8) หลักของการรวมอำนาจ 9) หลักการจัดสายการบังคับบัญชา 10) หลักของความเป็นระเบียบเรียบร้อย 11) หลักของความเสมอภาค 12) หลักของความมั่นคงในงาน 13) หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 14) หลักของความสามัคคี ฉะนั้นการบริหารจัดการต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผลการวิจัยปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจให้กับผู้บริหารแบบครอบงำด้วยนโยบาย หลักการบริหาร ที่มาจากส่วนกลาง สถานศึกษาทำตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาจึงยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ สีหาทัพ (2561, หน้า 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของการทำงานที่ประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการการปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ ภายในองค์กรครอบคลุมทั้งงานวิชาการ

งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป ตามความรู้ความสามารถและความสนใจ โดยให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรประชุมวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน 3) ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ผู้บริหารควรมีหลักธรรมาภิบาล 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง ควรมีมาตรฐานการพิจารณาความดีความชอบของครู และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ควรรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาไม่ได้สะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาใน 3 มาตรฐาน คือ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ระบุแนวทางการพัฒนา เพื่อนำเสนอรายงานผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาให้ต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสฎากร เกตุมาลา (2560, หน้า 56) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การรายงานคุณภาพการศึกษา รายงานคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานและแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานจัดการศึกษาตามเป้าหมายในแผนปฏิบัติการสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ดังนั้นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพ จึงควรรายงานผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาให้ต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบถึงประสิทธิผลในการดำเนินงานนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาการพัฒนาด้านนโยบาย ด้านองค์กร และด้านบุคลากร ของสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดแนวทางที่หลากหลายซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการบริหารการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. กรุงเทพฯ:

บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2561). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เพชรรัตน์ สีหาทัพ. (2561). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมคล. (2561). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. กำแพงเพชร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562. กำแพงเพชร: สพป.กำแพงเพชร เขต 2.
- อัษฎากร เกตมาลา. (2560). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.